

Sygnatura akt I C 1223/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 listopada 2017 r.

Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Zenon Węclawik

Protokolant: Anna Lasko

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 listopada 2017 r. w K.

sprawy z powództwa R. M. (1)

przeciwko Towarzystwu (...) z siedzibą w W.

o zapłatę

I. powództwo oddała w całości,

II. zasądza od powoda R. M. (1) na rzecz strony pozwanej Towarzystwa (...) w W. kwotę 3.617,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

III. zalicza na rachunek Skarbu Państwa nieuiszczoną opłatę sądową.

sygn. akt **I C 1223/16**

UZASADNIENIE

Powód R. M. (1), reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł o zasądzenie od strony pozwanej Towarzystwa (...) " (...) z siedzibą w W. na swoją rzecz kwoty 40.000,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 30.11.2014 r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za śmierć syna K. M. (1) oraz zasądzenie kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 3600,00 zł i 17,00 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. W uzasadnieniu wskazał, iż w dniu 26.08.2014 r. kierujący samochodem osobowym m-ki V. (...) o nr rej. (...) D. M. umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, w wyniku czego doszło do zarzucenia pojazdu i utraty panowania nad zamierzonym torem ruchu prowadzonego samochodu, co skutkowało tym, że w trakcie pokonywania łuku drogi zjechał na jej lewe pobocze, uderzając pojazdem w drzewo. W wyniku opisanego wyżej zdarzenia pasażer pojazdu K. M. (1) poniósł śmierć. Pojazd sprawcy zdarzenia był ubezpieczony w zakresie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów u strony pozwanej. Powód pismem z dnia 30.10.2014 r. zgłosił Towarzystwu (...) " (...) z siedzibą w W. roszczenie tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w związku ze śmiercią syna na kwotę 80.000,00 zł. Strona pozwana decyzją z dnia 28.11.2014 r. odmówiła wypłaty zadośćuczynienia na rzecz powoda. R. M. (1) wskazywał, iż miał silne i ciepłe relacje z synem, pomimo faktu, iż K. M. (1) zamieszkiwał z babcią. Rozmawiali ze sobą na każde tematy i nie mieli przed sobą żadnych tajemnic, ponadto poszkodowany planował wprowadzić się z dziewczyną do niego. Powód podnosił, iż na wieść o śmierci syna doznał ogromnego szoku, płakał, nie wiedział co ma ze sobą zrobić, nie mógł uwierzyć, że jego rodzinę spotkała taka tragedia. W ocenie powoda wiadomość o śmierci syna zmieniła jego życie, stał się zamknięty w sobie, do dnia dzisiejszego odczuwa żal w sercu, tęskni za ukochanym synem. Stale wspomina syna i odczuwa pustkę jaką po sobie pozostawił.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana Towarzystwo (...) " (...) z siedzibą w W. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Uzasadniając swoje stanowisko przyznała, iż roszczenie zostało jej zgłoszone

i przeprowadzone zostało postępowanie likwidacyjne nr (...). Zdaniem strony pozwanej roszczenie jest bowiem nieudowodnione, a okoliczności faktyczne nie wskazują, aby żądana kwota mogła być uznana za zasadną. Strona pozwana zakwestionowała zażyłość zmarłego i powoda, ponieważ powód miał ograniczoną władzę rodzicielską nad K. M. (1) z uwagi na sytuację rodzinną, ponadto nie mieszkali razem od 2011 r. tj. trzy lata przed zdarzeniem. Podnosiła ona, że więź między powodem a jego synem była słaba, bądź nie występowała wcale. R. M. (1) w ocenie strony pozwanej nie wykazał, aby śmierć poszkodowanego miała wpływ tak znaczny, aby uzasadniało roszczenie.

SĄD USTALIŁ NASTĘPUJĄCY STAN FAKTYCZNY

Dnia 26 sierpnia 2014 r. na odcinku drogi krajowej K-5 prowadzącej z B. do M., kierujący samochodem osobowym marki V. (...) nr rej. (...) D. M., umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że rozwinął niedopuszczalną i niebezpieczną prędkość pojazdu, w wyniku czego doszło do zarzucenia pojazdu i utraty panowania nad zamierzonym torem ruchu prowadzonego samochodu i w trakcie pokonywania łuku drogi w prawo i zjechał na jej lewe pobocze, uderzając pojazdem w drzewo, w wyniku czego śmierć ponieśli pasażerowie pojazdu: K. M. (1) i M. S. – tj. o czyn z art. 177 § 2 k.k.

Dowód:

- wyrok Sądu Rejonowego w Kamiennej Górze z dnia 06.02.2015 r. (w aktach sprawy sygn. II K 174/15)

Pojazd kierowany przez sprawcę wypadku był ubezpieczony u strony pozwanej w zakresie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych. W chwili śmierci K. M. (1) miał 20 lat, mieszkał w P. u swojej babci J. M.. Ukończył gimnazjum (...). Miał dziewczynę M. S., która zginęła w tym samym wypadku.

Okoliczność bezsporna

R. M. (1) wraz z żoną K. M. (2) mieli szóstkę dzieci: K. M. (1), D. M., A. M. (1), R. M., P. M. i A. M. (2), z którymi mieszkali w B.. Z uwagi na złą sytuację rodzinną, brak kontroli nad dziećmi, złe warunki mieszkaniowe oraz nadużywanie alkoholu przez rodziców postanowieniem z dnia 22.07.2011 r. sąd ograniczył im władzę rodzicielską w stosunku do piątki dzieci, które zostały umieszczone w Domu Dziecka w K.. Natomiast postanowieniem z dnia 25.01.2012 r. sąd ograniczył im władzę rodzicielską w stosunku do K. M. (1) i umieścił go w rodzinie zastępczej babki J. M.. Postanowieniem z dnia 14.08.2012 r. w rodzinie zastępczej u babci umieszczony został także D. M.. Z uwagi na brak współpracy rodziców w kwestii wychowania dzieci znajdujących się w placówce oraz braku ich kontaktu z dziećmi postanowieniem z dnia 24.07.2013 r. sąd pozbawił K. M. (2) i R. M. (1) władzy rodzicielskiej nad małoletnimi dziećmi: A. M. (1), R. M. (2), P. M. i A. M. (2).

Dowód:

- akta sygn. III Nsm 251/11

- przesłuchanie na rozprawie w dniu 16.08.2017 r. świadka J. M. (k. 55v-56)

Od 29.11.2011 r. do dnia swojej śmierci K. M. (1) mieszkał w P. u swojej babci J. M.. Ojciec utrzymywał kontakt z synem, załatwił mu także pracę w lesie. R. M. (1) nie spędzał z dziećmi świąt. Przez tydzień po śmierci syna R. M. (1) brał leki uspokajające, nie korzystał z pomocy psychoterapeuty. Pogrzeb K. M. (1) zorganizowała J. M., poniosła także koszty pogrzebu we własnym zakresie, nie otrzymała żadnej pomocy ze strony rodziców poszkodowanego.

Dowód:

- akta szkodowe nr 1000/14/33/68

- przesłuchanie na rozprawie w dniu 16.08.2017 r. świadka J. M. (k. 56-56v)

- przesłuchanie na rozprawie w dniu 10.11.2017 r. świadka D. M. (k. 74-75)

- przesłuchanie na rozprawie w dniu 16.08.2017 r. świadka S. B. (k. 56v.-57 akt)

- przesłuchanie na rozprawie w dniu 10.11.2017 r. powoda R. M. (1) (k. 75-76)

Pismem z dnia 30.10.2014 r. powód R. M. (1) domagał się zapłaty od strony pozwanej na swoją rzecz kwoty 80.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę w związku ze śmiercią syna.

Dowód:

- kserokopia pisma z dnia 30.10.2014 r. (k. 14-16)

Strona pozwana w trakcie prowadzonego postępowania likwidacyjnego nr (...), pismem z dnia 28.11.2014 r. odmówiła wypłaty zadośćuczynienia, ponieważ nie uznała R. M. (1) za najbliższego członka rodziny.

Dowód:

- kserokopia pisma z dnia 28.11.2014 r. (k. 17)

SĄD ZWAŻYŁ CO NASTĘPUJE

Powództwo było nieuzasadnione.

Ustalony powyżej stan faktyczny znajduje podstawę w przedstawionych dokumentach, nie budzących wątpliwości zeznaniach powoda i świadków. Podstawa odpowiedzialności strony pozwanej nie budzi wątpliwości i nie była sporna. Do ustalenia pozostała kwestia zasadności przyznanego zadośćuczynienia dla R. M. (1).

Odpowiedzialność strony pozwanej wyznaczona jest granicami odpowiedzialności sprawcy wypadku (§ 10 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 marca 2000 r. w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów - Dz.U.Nr 26, poz. 310, obecnie zaś art. 34 ust. 1, art. 98 ust. 1 i art. 109 ust. 1 Ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych - t.j.: Dz.U.2013.392). Normami statuującymi odpowiedzialność sprawcy wypadku są natomiast art. 436 § 1 k.c. w związku z art. 435 § 1 k.c. Zgodnie z nimi, odpowiedzialność za szkodę na osobie, wyrządzoną komukolwiek przez ruch mechanicznego środka komunikacji poruszanego za pomocą sił przyrody ponosi jego samoistny posiadacz, chyba, że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności. Zaistnienie warunków odpowiedzialności, określonych tym przepisem pozwala – w przypadku szkody polegającej na śmierci poszkodowanego - na zastosowanie art. 446 § 4 k.c. (jeżeli delikt miał miejsce po 2.08.2008 r. – nowelizacja Kodeksu cywilnego ustawą z dnia 30 maja 2008 r. - Dz. U. Nr 116, poz. 731), zgodnie z którym, Sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. W realiach niniejszej sprawy – z uwagi na datę wypadku – odpowiedzialność pozwanego możliwa była na gruncie wskazanego przepisu.

Zgodnie z art. 446 § 4 k.c. sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Krzywda jako szkoda o charakterze niemajątkowym ma charakter niewymierny, niepoliczalny. Życie ludzkie jest wartością bezcenną i żadna kwota pieniężna nie jest w stanie wartości tej zrekomensować. Śmierć bliskiego członka rodziny jest bardzo ciężkim, tragicznym wydarzeniem powodującym trudny do opisania ból i cierpienie. W orzecnictwie wskazuje się, że na jej rozmiar mają wpływ dramatyzm doznań osoby bliskiej, poczucie osamotnienia i pustki, cierpienie moralne i wstrząs psychiczny wywołany śmiercią bliskiej osoby, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego ze zmarłym, wystąpienie zaburzeń będącym skutkiem odejścia, stopień w jakim pokrzywdzony będzie umiał się znaleźć w nowej rzeczywistości i zdolność jej zaakceptowania, leczenie doznanej traumy, wiek pokrzywdzonego (por. wyrok SN z 3.06.2011 lr., (...), (...)).

Niewątpliwie, wyrażenie w pieniądzu krzywdy, będącej kategorią niematerialną jest zwykle bardzo trudne. Niemniej jednak, zadośćuczynienie powinno odpowiadać ostatecznie w możliwym przybliżeniu ustalonej krzywdzie – utraconym dobrom osobistym (kompensacyjny charakter zadośćuczynienia). Kompensata majątkowa ma przede wszystkim na celu przezwyciężenie przykrych doznań poszkodowanego. Służyć temu ma nie tylko udzielenie należnej satysfakcji moralnej w postaci uznania krzywdy wyrokiem sądu, ale także zobowiązanie do świadczenia pieniężnego, które umożliwi pełniejsze zaspokojenie potrzeb i pragnień pokrzywdzonego (zob.: uchwała SN z 8 grudnia 1973 r., III CZP 37/73 - OSN 1974/9/145, wyrok SN z 22 maja 1990 r., II CR 225/90 - Lex nr 9030, wyrok SN z 11 lipca 2000 r., II CKN 1119/98 - Lex nr 50884 i wyrok SN z 18 listopada 2004 r., I CK 219/04 - Lex nr 146356). Ustalenie „krzywdy” ma podstawowe znaczenie dla określenia odpowiedniej sumy, która miałaby stanowić jej pieniężną kompensatę. Przy oznaczeniu zakresu wyrządzonej krzywdy za konieczne uważa się uwzględnienie: rodzaju naruszonego dobra, zakresu (natężenie i czas trwania) naruszenia, trwałości skutków naruszenia i stopnia ich uciążliwości (zob.: wyrok SN z 20 kwietnia 2006 r., IV CSK 99/05 - Lex nr 198509, wyrok SN z 1 kwietnia 2004 r., II CK 131/03 - Lex nr 327923, wyrok SN z 19 sierpnia 1980 r., IV CR 283/80 - OSN 1981/5/81 i wyrok SN z 9 stycznia 1978 r., IV CR 510/77 - OSN 1978/11/210).

Prawo do życia w rodzinie i szczególna więź emocjonalna między członkami rodziny pozostaje pod ochroną art. 446 § 4 k.c. Śmierć osoby najbliższej powoduje naruszenia dobra osobistego osoby związanej emocjonalnie ze zmarłym. Należy podkreślić, że nie każdą więź rodzinną niejako automatycznie należy zaliczyć do katalogu chronionych dóbr osobistych, lecz jedynie taką, której zerwanie powoduje ból, cierpienie i rodzi poczucie krzywdy. Osoba dochodząca roszczenia na podstawie art. 446 § 4 k.c. powinna zatem wskazać istnienie tego rodzaju więzi, stanowiącej jej dobro osobiste podlegające ochronie. Przewidziane w art. 446 § 4 k.c. zadośćuczynienie ma zrekompensować krzywdę polegającą na cierpieniach psychicznych wywołanych naruszeniem dobra osobistego, przy czym na rozmiar tej krzywdy mają wpływ przede wszystkim wstrząs psychiczny, cierpienia wywołane śmiercią osoby bliskiej, poczucie osamotnienia i pustki po jej śmierci, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego ze zmarłym, stopień, w jakim pokrzywdzony będzie umiał się odnaleźć w tej rzeczywistości i zdolność do jej zaakceptowania.

W obowiązującym stanie prawnym nie istnieje legalna definicja „rodziny”. Można przyjąć, że w przeważającej części akty prawne zaliczają do rodziny małżonków, ich wspólne dzieci, dzieci drugiego małżonka, dzieci przysposobione, przyjęte na wychowanie w ramach rodziny zastępczej, dzieci znajdujące się pod opieką prawną, a niekiedy nawet dzieci obce przyjęte na wychowanie i utrzymanie, jeżeli rodzice nie żyją lub nie mogą zapewnić im utrzymania albo też zostali pozbawieni lub ograniczeni we władzy rodzicielskiej nad tymi osobami. W judykaturze i piśmiennictwie przyjmuje się, że definiując pojęcie „rodziny” można użyć kryteriów: pokrewieństwo, małżeństwo, przysposobienie, powinowactwo, rodzina zastępcza, pozostawanie we wspólnym gospodarstwie domowym. Można zatem zaakceptować definicję rodziny, jako najmniejszej grupy społecznej, powiązanej poczuciem bliskości i wspólności, osobistej i gospodarczej, wynikającej nie tylko z pokrewieństwa, czy powinowactwa.

W niniejszej sprawie mamy trochę inną sytuację, faktem jest iż R. M. (1) jako ojciec pokrzywdzonego był jego rodziną i fakt ten nie podlega badaniu. Jednakże została mu ograniczona władza rodzicielska nad K. M. (1) z uwagi na złą sytuację rodzinną, brak kontroli nad dziećmi, złe warunki mieszkaniowe oraz nadużywanie alkoholu. Ponadto stracił on władzę rodzicielską nad innymi dziećmi, gdyż nie zrobił nic aby je odzyskać. K. M. (1) od 2011 r. aż do swojej śmierci mieszkał u babci J. M. i pozostawał na jej wychowaniu. Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 25.02.2016 r. ACa 1276/15 stwierdzając, że „ do osób bliskich należą nie tylko krewni, ale też osoby niepołączone ze zmarłym więzami rodzinnymi, o ile istnieje między nimi stosunek bliskości. Decydujące znaczenie mają nie więzy prawne a faktyczne. Istotny w tym względzie jest indywidualnie oceniany stopień cierpienia psychicznego, stopień krzywdy wynikający z utraty pomocy i opieki osoby bliskiej, uczucia osamotnienia, bezsilności wobec trudności życiowych, stopień zażyłości, bliskości i wspólności, jakie zachodziły pomiędzy zmarłym a osobą najbliższą”. W ocenie sądu ojciec nie był osobą najbliższą dla pokrzywdzonego nie łączyły ich więzi emocjonalne, relacje osobiste o takiej intensywności i charakterze, które powodują, iż śmierć powoduje poważne konsekwencje w życiu danej osoby, trudności w odnalezieniu się w nowej rzeczywistości. Nie istniała pomiędzy nimi silna i pozytywna więź emocjonalna. Znalezienie pracy w lesie przez ojca dla K. M. (1) jest sytuacją jednostkową, z której nie można wyprowadzić generalnego związku o zażyłości między nimi.

Ponadto do przyznania zadośćuczynienia niezbędne jest wystąpienie zaburzeń będących skutkiem odejścia bliskiej osoby, a R. M. (1) nie przeżywał żałoby ponad znaczną miarę, fakt iż już na drugi dzień myślał trzeźwo o pogrzebie syna temu dowodzi. Powód w swoich zeznaniach podnosił, iż przez tydzień brał tabletki uspakajające, jednakże nie przejawiał żadnych zaburzeń.

Sąd uznał za wiarygodne zarówno zeznania świadków D. M. , J. M., S. B., jak i zeznania powoda R. M. (1). Były one bowiem jasne, logiczne i spójne oraz wzajemnie koherentne. Pozostawały także w zgodzie z dokumentacją zebraną w sprawie, w tym z aktami szkodowymi. Powiązania rodzinne niektórych świadków z powodem, nie wpłynęły negatywnie – w ocenie Sądu – na treść ich przekazu. Zeznania powoda wraz z zeznaniami świadków pozwoliły na ustalenie istotnych w sprawie okoliczności faktycznych, w szczególności w zakresie skutków wypadku drogowego z dnia 26.08.2014 r., związanych z krzywdą doznaną przez powoda po śmierci jego syna.

Mając na względzie ustalony w sprawie stan faktyczny i przywołane motywy, na podstawie cytowanych wyżej przepisów, orzeczono o oddaleniu powództwa w całości (punkt I wyroku).

W punkcie II wyroku, w myśl przepisu art. 98 k.p.c., zasądzono od powoda R. M. (1) , jako strony w całości przegrywającej proces, na rzecz strony pozwanej Towarzystwa (...) w W. kwotę 3 617,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Na kwotę tę składały się: 3 600,00 zł – zastępstwo procesowe, 17,00 zł- opłata skarbową od pełnomocnictwa.

Na mocy postanowienia z dnia 16.05.2017r. powód został zwolniony od kosztów sądowych w całości, dlatego koszty sądowe w zakresie opłaty zostały zaliczone w punkcie III wyroku na rachunek Skarbu Państwa na podstawie przepisu art. 113 ustawy z 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. nr 623).